

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił D. P. prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 8 czerwca 2015 r. orzekła, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy do 30 kwietnia 2017 r. ale całkowita niezdolność do pracy nie pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Brak jest zatem podstaw do przyznania prawa do renty socjalnej.

(decyzja – akta ZUS)

W dniu 10 sierpnia 2015 r. wnioskodawca D. P. reprezentowany przez radcę prawnego złożył odwołanie od powyższej decyzji i wniósł o jej zmianę. W uzasadnieniu wskazano, że u odwołującego pierwsze objawy choroby zaczęły ujawniać się w 2006 r., a z natężonym nasileniem w styczniu 2007 r. W marcu 2007 r. ubezpieczony zgłosił się do lekarza psychiatry, który rozpoznał u niego schizofrenię paranoidalną. Objawy choroby utrzymują się do tej pory i stanowią podstawę stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy. Z powodu choroby ubezpieczony był m.in. wielokrotnie hospitalizowany, leczony przez cały czas ambulatoryjnie.

(odwołanie – k. 2 – 8)

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 12 sierpnia 2015 r. organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

(odpowiedź na odwołanie – k. 25)

Na rozprawie w dniu 16 listopada 2016 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie, a pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

(protokół z dnia 16 listopada 2016 r. – 00:30:32 – 00:31:41 – płyta CD – k. 101)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca D. P. urodził się (...)

(bezsporne)

Ma wykształcenie średnie. W dniu 28 kwietnia 2006 r. ukończył Liceum Profilowane o profilu socjalnym. Od 1 września 2006 r. podjął naukę w Szkole Policealnej w zawodzie technik elektronik w klasie I (I POL e), zaś od 9 września 2006 r. zmienił klasę na (I (...) i) i zawód na technik informatyk. (...) nie ukończył. Został skreślony z listy uczniów Uchwałą Rady Pedagogicznej z dnia 22 stycznia 2007 r. Pracował jako barman. Obecnie nie pracuje, jest bezrobotny.

(zaświadczenie – k. 10)

Orzeczeniem (...) do spraw orzekania o niepełnosprawności w P. z dnia 11 października 2013 r. wnioskodawcę D. P. zaliczono do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Orzeczenie wydano do 31 października 2015 r. Ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 10 września 2013 r., niepełnosprawność istnieje od 2007 r.

(orzeczenie o niepełnosprawności – k. 18)

Ubezpieczony wielokrotnie przebywał w szpitalu:

- w okresie od 21 stycznia 2008 r. do 11 lutego 2008 r. przebywał w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w P. z rozpoznaniem: zespół paranoidalny i używanie szkodliwych różnych substancji psychoaktywnych,
- w okresie od 21 stycznia 2008 r. do 11 lutego 2008 r. przebywał w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w P. z rozpoznaniem: zespół paranoidalny i używanie szkodliwych różnych substancji psychoaktywnych,
- w okresie od 11 lutego 2008 r. do 19 lutego 2008 r. przebywał w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w P. z rozpoznaniem: schizofrenia paranoidalna i używanie szkodliwych różnych substancji psychoaktywnych,
- w okresie od 20 lutego 2008 r. do 26 lutego 2008 r. przebywał w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w P. z rozpoznaniem: schizofrenia paranoidalna i używanie szkodliwych różnych substancji psychoaktywnych,
- w okresie od 21 stycznia 2013 r. do 15 marca 2013 r. przebywał w (...) Centrum Medycznym Sp. z o.o. w P. z rozpoznaniem: schizofrenia paranoidalna i używanie szkodliwych różnych substancji psychoaktywnych w okresie utrzymywania abstynencji,
- w okresie od 10 marca 2014 r. do 5 czerwca 2014 r. przebywał w (...) Centrum Medycznym Sp. z o.o. w P. z rozpoznaniem: schizofrenia paranoidalna i używanie szkodliwych różnych substancji psychoaktywnych w okresie utrzymywania abstynencji.

(karta informacyjna leczenia szpitalnego – k. 19 – 23)

Ubezpieczony złożył wniosek o rentę socjalną w dniu 12 marca 2015 r.

(wniosek o przyznanie renty socjalnej – akta ZUS)

W opinii konsultanta psychiatrii ZUS wnioskodawca choruje na schizofrenię paranoidalną. U ubezpieczonego rozpoznano objawy psychozy od około 2007 r. Od 2008 r. jest leczony psychiatrycznie. W badaniu pomimo terapii stwierdzono objawy czynnej psychozy. Konsultant wskazał, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy na okres 2 lat. Całkowita niezdolność do pracy istniała 1 marca 2015 r. Zdaniem konsultanta brak jest podstaw w oparciu o dokumentację do uznania, że całkowita niezdolność do pracy pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym jak w pytaniu organu rentowego tj. do 11 października 2005 r. lub w okresie od 12 października 2005 r. do 28 kwietnia 2006 r.

(opinia konsultanta – k. 69 – 72 dokumentacji medycznej)

Orzeczeniem z dnia 28 kwietnia 2015 r. lekarz orzecznik ZUS stwierdził, że D. P. jest całkowicie niezdolny do pracy na okres do 30 kwietnia 2017 r., niezdolność do pracy istniała w dniu 1 marca 2015 r. i nie pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym do 11 października 2005 r. lub w okresie od 12 października 2005 r. do 28 kwietnia 2006 r. U ubezpieczonego rozpoznano schizofrenię paranoidalną.

(orzeczenie lekarza orzecznika – akta ZUS, opinia lekarska – k. 73 dokumentacji medycznej)

W dniu 11 maja 2015 r. ubezpieczony złożył sprzeciw od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS.

(sprzeciw – k. 74 dokumentacji medycznej)

Komisja lekarska orzeczeniem z dnia 8 czerwca 2015 r. stwierdziła u wnioskodawcy schizofrenię paranoidalną. Komisja wskazała, że wnioskodawca jest leczony psychiatrycznie od 3 lat bez zmiany schematu leczenia. Choroba zaczęła się od doznań głosowych, które pojawiły się w okresie stosowania środków psychoaktywnych w 2006 r. Obecnie ubezpieczony deklaruje abstynencję. Leczenie podjął chyba w 2007 r. od leczenia ambulatoryjnego,

po którym miała miejsce hospitalizacja. Objawy chorobowe pod postacią niepokoju i głosów wystąpiły pół roku wcześniej tj. w 2006 r. i spowodowały nieusprawiedliwioną absencję szkolną. W ocenie przedmiotowej wnioskodawca jest krążeniowo – oddechowo wydolny, sprawny ruchowo, bez powikłań neurologicznych stosowanego leczenia, afektywnie blady, dziwaczny w zachowaniu, zgłasza utrzymujące się doznania głosowe. W ocenie konsultanta psychiatry wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy z powstaniem naruszenia sprawności organizmu po dacie wskazanej przez organ rentowy. W ocenie Komisji Lekarskiej naruszenie sprawności organizmu ma miejsce od stycznia 2007 r. Zdaniem Komisji D. P. jest całkowicie niezdolny do pracy na okres do 30 kwietnia 2017 r., niezdolność do pracy powstała w dniu 1 marca 2015 r.

(orzeczenie Komisji Lekarskiej – akta ZUS, opinia lekarska – k. 75 – 76 dokumentacji medycznej)

Zaskarżoną decyzją z dnia 22 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił D. P. prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 8 czerwca 2015 r. orzekła, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy do 30 kwietnia 2017 r. ale całkowita niezdolność do pracy nie pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej Brak jest zatem podstaw do przyznania prawa do renty socjalnej.

(decyzja – akta ZUS)

U ubezpieczonego na podstawie akt sprawy, badania psychologicznego oraz obserwacji zachowania stwierdzono osłabienie sprawności procesów poznawczych w niewielkim stopniu zakłócające codzienne funkcjonowanie, aktualnie dominacja cech osobowości labilnej emocjonalnie z tendencjami do reakcji neurotycznych. W badaniu psychologicznym nie stwierdzono objawów wytwórczych. W badaniu neuropsychologicznym za pomocą metod eksperymentalnych stwierdzono u wnioskodawcy osłabienie koncentracji uwagi, obniżenie pojemności bezpośredniej pamięci wzrokowej, osłabienie plastyczności procesów poznawczych. Powyższe objawy mogą wskazywać na zmiany w o.u.n. nasilone działaniem leków psychotropowych.

(opinia biegłego sądowego specjalisty neuropsychologa dr L. S. – k. 31)

U wnioskodawcy rozpoznano schizofrenię paranoidalną. Potwierdza ten fakt dokumentacja lekarska z leczenia ambulatoryjnego oraz szpitalna. Z dokumentacji wynika, że badany zaczął leczyć się psychiatrycznie od 23 marca 2007 r. początkowo z rozpoznaniem obserwacji w kierunku uzależnienia mieszanego ((...), amfetamina), zaburzeń psychotycznych w przebiegu przyjmowania środków psychoaktywnych. Wówczas potwierdzał nadużywanie narkotyków, negował doznania psychotyczne. Od kwietnia 2007 r. nastąpiło stopniowe pogorszenie stanu psychicznego opiniowanego wymagające hospitalizacji celem diagnostyki. Początkowo przebywał w oddziale dziennym, a potem został przeniesiony do oddziału stacjonarnego, gdzie potwierdzono u ubezpieczonego zespół paranoidalny. Prawdopodobnie symptomy tej choroby mogły pojawić się wcześniej przed rozpoczęciem leczenia (informacje od pacjenta i rodziny). Obecnie w badaniu psychiatrycznym stwierdzono u badanego objawy schizofrenii przy czym w obrazie klinicznym są bardziej widoczne objawy negatywne, a więc obniżenie napędu, tendencje do izolacji od otoczenia, wycofania społecznego, zubożenia aktywności. Mniej obserwowano natomiast objawów wytwórczych: (redukcja halucynacji, urojeń). Badany nadal wymaga leczenia psychiatrycznego. Początek schizofrenii może być nagły albo powolny. Z informacji od rodziny wynika, że początek był powolny. Trzeba zaznaczyć, że samo stwierdzenie choroby nie jest równoznaczne z takim naruszeniem organizmu badanego, które by spowodowało całkowitą niezdolność do pracy. Właśnie nasilenie, rodzaj oraz czas występowania objawów choroby decydują o stopniu niezdolności do pracy. Nie ma danych na wcześniejsze takie nasilenie objawów choroby, które powodowałyby całkowitą niezdolność badanego do pracy. Ubezpieczony podawał, że miał trudności przy przyswajaniu materiału szkolnego (informacje te badany podał w trakcie badania w dniu 23 marca 2007 r.). Nadużywał narkotyków. Ten ostatni problem badanego mógł powodować u niego zmienność nastroju. Mogły to być już objawy, początki schizofrenii. Rozpoznanie schizofrenii nastąpiło w 2008 r. po obserwacji szpitalnej. Z psychiatrycznego punktu widzenia obecnie ubezpieczony ze względu na nasilenie objawów psychotycznych jest całkowicie, okresowo niezdolny

do pracy do dnia 30 kwietnia 2017 r. Całkowita niezdolność nie powstała jednak przed ukończeniem 18 roku życia, ani w trakcie nauki szkolnej – przed ukończeniem 25 roku życia.

(opinia biegłego sądowego lekarza w zakresie psychiatrii H. K. – k. 49 – 51, pisemna opinia uzupełniająca – k. 74, ustana opinia uzupełniająca z dnia 16 listopada 2016 r. – 00:02:18 – 00:22:56 – płyta CD – k. 101).

Sąd Okręgowy dokonał powyższych ustaleń w oparciu o załączone akta organu rentowego oraz opinie biegłych sądowych: psychologa i psychiatry.

Opinie biegłych Sąd uznał za wiarygodne, gdyż zostały sporządzone w oparciu o dostępną dokumentację lekarską i po przeprowadzeniu bezpośredniego badania wnioskodawcy. Sąd podzielił zawarte w pisemnych opiniach wnioski biegłych, albowiem zostały one w sposób logiczny i przekonujący uzasadnione, a opinie są pełne i nie zawierają sprzeczności. Biegły psychiatra po zapoznaniu się z opinią psychologa zdiagnozował schorzenia ubezpieczonego: schizofrenię paranoidalną i jednoznacznie wypowiedział się w kwestii przyczyn uznania wnioskodawcy za osobą całkowicie okresowo niezdolną do pracy do dnia 30 kwietnia 2017 r. Biegła psychiatra orzekła, że całkowita niezdolność do pracy nie powstała jednak przed ukończeniem 18 roku życia, ani w trakcie nauki szkolnej – przed ukończeniem 25 roku życia. Wskazała natomiast, że początki choroby istniały już wcześniej gdy ubezpieczony zaczął zażywać narkotyki i zaczął mieć problemy z nauką.

Początki choroby istniały zatem już w 2006 r. i na początku 2007 r., gdy ubezpieczony uczęszczał do szkoły policealnej I właśnie na ta opinia stanowi podstawę rozstrzygnięcia Sądu.

W ocenie Sądu nie ma podstaw do tego by podważać wiarygodność i moc dowodową opinii biegłych, a kwestia zdolności do pracy wnioskodawcy została dostatecznie wyjaśniona.

W ocenie Sądu Okręgowego, opinia psychiatry w sposób wystarczający obrazuje stan zdrowia wnioskodawcy. Opinia jest jasna, a wnioski końcowe wynikają w sposób logiczny z jej treści.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika wnioskodawcy o przesłuchanie świadków. W ocenie Sądu kwestia stanu zdrowia ubezpieczonego została już dostatecznie wyjaśniona przez biegłego w jego opinii. Zaś świadkowie nie posiadają wiadomości specjalnych, które posiadają biegli i wniosek o przesłuchanie ich w postępowaniu sądowym okoliczność stanu zdrowia ubezpieczonego zmierza jedynie do przedłużenia postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej,

przy czym osobie, która spełnia powyższe warunki przysługuje renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała albo renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa, która przysługuje przez okres wskazany w decyzji jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Z kolei w myśl art. 5 cyt. ustawy ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Natomiast w myśl art. 15 tej ustawy w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio: art. 12-14, 61, 88-94, 98, 100 ust. 1 i 2, art. 101, 102 ust. 1, art. 104 ust. 4, art. 107, 114, 116 ust. 1b i 2, art. 118 ust. 1-5, art. 119 ust. 1, art. 121, 122 ust. 1, art. 126, 128, 129 ust. 1, art. 130 ust. 1, 2 i 3 pkt 1, art. 133-135 oraz 137-144 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z treścią art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. **Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy**, a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Z dokonanych ustaleń wynika jednoznacznie, że zostały spełnione warunki do zmiany skarżonej decyzji i przyznania odwołującemu się prawa do renty socjalnej, gdyż stwierdzone u wnioskodawcy schorzenia z zakresu psychiatrii (schizofrenia paranoidalna) powodują jego całkowitą, okresową niezdolność do pracy. Biegła wskazała nadto, że początki schizofrenii występowały u wnioskodawcy już wcześniej gdy ubezpieczony z powodu brania narkotyków miał problemy z nauką w szkole, a jej rozpoznanie nastąpiło w 2008 r. podczas obserwacji w szpitalu. Dodała nadto, że schizofrenia jest powolnym procesem.

Dlatego też należy w tym miejscu podzielić stanowisko wyrażone w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym podkreśla się, że pojęcia "całkowita niezdolność do pracy" i "naruszenie sprawności organizmu" w rozumieniu art. 4 ustawy o rencie socjalnej nie są tożsame i stany te mogą powstać w różnych momentach. Całkowita niezdolność do pracy, będąca przesłanką prawa do renty socjalnej, może powstać po upływie okresów wskazanych w art. 4 ust. 1 tej ustawy, ale dla nabycia prawa do renty socjalnej istotne jest, aby przyczyna naruszenia sprawności organizmu powodująca całkowitą niezdolność do pracy powstała nie później niż w okresach wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 1-3 ustawy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 stycznia 2011 r., I UK 240/10, Monitor Prawa Pracy 2011 nr 6, s. 31-322; z dnia 26 lipca 2011 r., I UK 6/11, Lex nr 1026617; z dnia 28 lutego 2012 r., I UK 279/11, Lex nr 1165283, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 27 lipca 2016 r., III AUa 398/16, lex nr 2094623).

Okoliczność całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawcy nie była sporna. Na podstawie opinii biegłego psychiatry Sąd ustalił, że wczesne objawy choroby schizofrenii paranoidalnej u D. P., która powoduje całkowitą niezdolność do pracy występowały już w okresie szkoły policealnej, czyli choroba ta była u niego obecna przed ukończeniem 25 roku życia. Oznacza to, że naruszenie sprawności organizmu, z którego powodu wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy powstało przed ukończeniem przez niego 25 roku życia.

W tym stanie rzeczy prawidłowo Sąd Okręgowy ustalił wnioskodawcy prawo do okresowej renty socjalnej.

Sąd Okręgowy przyznał D. P. rentę socjalną z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 1 marca 2015 r. do 30 kwietnia 2017 r. Data początkowa związana jest z datą złożenia przez ubezpieczonego wniosku o rentę socjalną, a data końcowa wynika z opinii lekarza biegłego psychiatry.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł w punkcie drugim i trzecim wyroku. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Stosownie do art. 98 § 3 k.p.c. do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez wykwalifikowanego pełnomocnika zalicza się wynagrodzenie. Wysokość wynagrodzeń pełnomocników Sąd ustalił, w oparciu o § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów

pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. 2013 r., poz. 490) i zasądził od ZUS II Oddział w Ł. na rzecz D. P. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu wraz z aktami rentowymi.

K.K.-W.